Rok III. Lwów, dnia 15. lutego 1912. Nr. 2.

Przedpłata z przesyłką pocztową wynosi:
rocznie . . . 4 K.
kwartalnie . 1 „
Pojedyńczy numer kosztuje 50 h.
Sprzedaż pojedyńczych numerów: ul. Teatralna l. 21., Dep. XI.

WIADOMOŚCI

ORGAN TOWARZYSTWA GALIC. KONCEPTOWYCH URZĘDNIKÓW SKARB.

Odpowiedzialny redaktor: Henryk Weinert ul. Panieńska 3.

Administracya: Miecz. Laskowski ul. Grunwaldzka 6.

○ ○ ○ ○ ○ ○ Wychodzi każdego miesiąca. ○ ○ ○ ○ ○ ○

Członkowie Twa Gal. Konceptowych Urzędników Skarbowych otrzymują *Wiadomości* bezpłatnie.

P. P. Kolegów z prowincyi upraszamy uprzejmie o zawiadamianie nas o wszelkich sprawach, mogących obudzić zainteresowanie. — Rękopisy nie zużytkowane zwraca się tylko na wyraźne żądanie i po nadesłaniu marki pocztowej.

Nowa ustawa o ulgach podatkowych dla nowych budowli

z dnia 28. grudnia 1911, Dz. p. p. Nr. 242.

(Przedruk zastrzega się.)

Z dniem 1. stycznia 1912 weszła w życie ustawa z dnia 28. grudnia 1911, Dz. p. p. Nr. 242, która zawiera nowe postanowienia o ulgach podatkowych dla nowych budowli wogóle, oraz przyznaje specjalne ulgi dla budowli, obejmujących małe mieszkania.

Poprzednia ustawa o czasowych ulgach podatkowych z dnia 25. marca 1880, Dz. p. p. Nr. 39 przestała obowiązywać z dniem wejścia w życie nowej ustawy, względnie ma być jeszcze stosowaną tylko do tych budowli, które rozpoczęto przed dniem 1. stycznia 1912.

Kategorje budowli.

Nowa ustawa ma zastosowanie do rozpoczętych po dniu 31. grudnia 1911 budowli, których rozróżnia następujące kategorje, stosownie do rodzaju budowy i do ulg, jakie im przysługują.

I. Budowle w ogóle.

II. Budowle, które zawierają małe mieszkania i kwalifikowane lokale przemysłowe.

III. Budowle z małemi mieszkaniami, które należą do osób prawnych, wymienionych w § 4. ustawy o funduszu opieki mieszkaniowej z dnia 22. grudnia 1910, Dz. p. p. Nr. 242.

I.

Rodzaje budowli w ogóle.

Budowle w ogóle — dzieli ustawa według rodzajów budowy, które są następujące:

1. Nowa budowa, jeżeli powstanie nowy budynek, albo

a) na gruncie przedtem niezabudowanym, albo też

b) na zabudowanym poprzednio gruncie, o ile:

α) upłynęło najmniej 3 lata od chwili ukończenia burzenia starego budynku do rozpoczęcia budowy nowego,

β) powierzchnia kondygnacji w nowym budynku, znajdujących się nad poziomem terenu, nie licząc strychu, jest półtora razy większą, aniżeli w starym budynku,

γ) zniesienie starego budynku nastąpiło ze względów policji budowlanej lub sanitarnej.

2. Dobudowa, t. j. rozszerzenie istniejących budowli w kierunku poziomym na miejscu przedtem niezabudowanem.

3. Nadbudowa, t. j. podwyższenie istniejących budowli przez wybudowanie nowych piąter.

4. Zupełna przebudowa, jeżeli wzniesioną zostanie budowla bądźto na miejscu istniałego budynku, zniesionego w całości do powierzchni ziemi, bądźteż na miejscu tych części starego budynku, które były zdatne do samoistnego używania i zostały zniesione do poziomu terenu w całej swej rozciągłości t. j. we wszystkich kondygnacjach wraz z dachem.

5. Częściowa przebudowa, jeżeli istniejące kondygnacje zostaną zniesione w całej rozciągłości wraz z dachem, a na ich miejscu powstaną nowe.

II.

Domy zawierające małe mieszkania, określa ustawa jako tego rodzaju budowle, powstałe wskutek nowej budowy lub zupełnej przebudowy, w których na małe mieszkania przypada najmniej $^2/_3$ części ogólnej powierzchni podłóg w częściach mieszkalnych i ubikacjach, przeznaczonych na cele handlowe i przemysłowe.

Do części mieszkalnych mają być zaliczone pokoje, względnie izby, gabinety, alkierze i kuchnie mieszkalne; natomiast nie należy do nich zaliczać ubikacji pobocznych, jak przedpokoje, spiżarnie, łazienki, kuchnie niemieszkalne i t. p., oraz ubikacji, przeznaczonych na cele kwalifikowanych lokali przemysłowych.

Jako małe mieszkania mają być uważane takie mieszkania, które są zamknięte w sobie pod względem budowy, a łączna powierzchnia podłóg w częściach mieszkalnych, jakie obejmują, nie wynosi więcej, aniżeli 80 m^2.

Na równi z małemi mieszkaniami uprzywilejowane są kwalifikowane lokale przemysłowe, za które uważa ustawa lokale drobnych przemysłowców, o ile oni w tym samym domu zajmują jedno z małych mieszkań.

Tak małe mieszkania, jakoteż kwalifikowane lokale przemysłowe, mogą być tylko wówczas uważane jako zamknięte w sobie pod względem budowy, jeżeli oddzielone są od innych mieszkań w ten sposób, że oddzielenie to mogłoby być usunięte tylko przez uskutecznienie istotnych zmian w budowie.

Do kategorji domów z małemi mieszkaniami nie mogą być zaliczone: budowle zbytkowne (n. p. wille), hotele, domy gościnne, zakłady lecznicze, pensjonaty, internaty, mieszkania sezonowe i inne tym podobne budowle.

III.

Domy z małemi mieszkaniami, należące do osób prawnych, wymienionych w § 4. ustawy o utworzeniu funduszu opieki mieszkaniowej, mają stanowić w pojęciu ustawowem takie tylko budowle o małych mieszkaniach, które zostaną w ciągu lat od 1912

do 1920 rozpoczęte i zupełnie wykończone przez określone w powołanej ustawie ciała autonomiczne, korporacje publiczne, zakłady i fundacje, jakoteż towarzystwa budowlane, mające w myśl tejże ustawy i wydanego do niej statutu, charakter użyteczności publicznej.

Do tej kategorji domów mogą być zaliczone także budowle o małych mieszkaniach, rozpoczęte w roku 1911, którym udzielono pomocy kredytowej z państwowego funduszu opieki mieszkaniowej.

Nadto może także Minister skarbu w porozumieniu z Ministrem robót publicznych zaliczyć do rzędu tej kategorji domów takie budowle o małych mieszkaniach, które wykończono wcześniej, a w szczególności już od roku 1909 począwszy, o ile zostały wybudowane przez stowarzyszenia po myśli ustawy z dnia 9. kwietnia 1873, Dz. p. p. Nr. 70, które według niniejszej ustawy mają charakter użyteczności publicznej.

Zaliczenie jednak powyższych budowli do tej kategorji domów, mogłoby tylko nastąpić na odpowiednie podania, które muszą być wniesione przez interesowane osoby najpóźniej do sześciu miesięcy od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy.

Ulgi podatkowe.

Ustawa przyznaje następujące ulgi podatkowe dla poszczególnych kategorji budowli:

A. Dla budowli, wymienionych ad I. punkt 1., 2. i 3., które powstały wskutek nowej budowy, dobudowy i nadbudowy:

a) zupełne uwolnienie przez lat sześć od opłaty podatku czynszowego, względnie klasowego,

b) α) o ile podlegają podatkowi czynszowemu:
trwałe zastosowanie taryfy czynszowej, objętej załącznikiem A. ustawy,

β) o ile podlegają podatkowi klasowemu, względnie o ile do podatku czynszowego dolicza się należytość taryfową od niewynajmowanych części mieszkalnych:

trwały opust, wynoszący dla domów zakatastrowanych według klas taryfy od I. do VII., $^1/_{10}$ część czyli $10^0/_0$, a dla domów zakatastrowanych według klas taryfy od VIII. do XVI., $^1/_5$ część, czyli $20^0/_0$ przypadającego podatku klasowego.

B. Dla budowli, wymienionych ad I. punkt 4. i 5., które powstały wskutek zupełnej lub częściowej przebudowy:

a) o ile podlegają podatkowi czynszowemu:

α) zniżenie podatku czynszowego przez lat sześć na $5^0/_0$ czystego dochodu czynszowego,

β) trwałe zastosowanie taryfy czynszowej według załącznika A.

b) o ile podlegają podatkowi klasowemu:

α) zupełne uwolnienie od tego podatku przez lat sześć,

β) trwały opust w wysokości $^1/_{10}$ względnie $^1/_5$ części przypadającego podatku klasowego (tak samo jak przy domach, powstałych wskutek nowej budowy, dobudowy i nadbudowy).

C. Dla małych mieszkań i kwalifikowanych lokali przemysłowych, znajdujących się w domach z małemi mieszkaniami, przysługują te same ulgi, które odnoszą się do budowli, wymienionych wyżej ad A. i B. z tą jednak zmianą, że zamiast taryfy czynszowej według załącznika A., ma dla tych domów obowiązywać trwale inna taryfa, objęta załącznikiem B. ustawy.

Jeżeli domy o małych mieszkaniach będą obejmowały oprócz tego rodzaju mieszkań także i inne mieszkania, które w myśl ustawy nie mogą być zaliczone do rzędu małych mieszkań, wówczas dla małych mieszkań ma być stosowaną taryfa czynszowa B., a dla innych taryfa A.

Gdy domy powyższe ulegną tego rodzaju zmianom, że utracą charakter domów z małemi mieszkaniami w pojęciu ustawowem, o czem właściciel obowiązany jest do dni 14 donieść władzy podatkowej I. instancji, wówczas od najbliższego okresu podatkowego przestaje dla nich obowiązywać taryfa B., a jeżeliby później zachodziły znowu warunki do zaliczenia ich do rzędu budowli o małych mieszkaniach, wtedy na prośbę właściciela może być do nich zastosowaną ponownie taryfa czynszowa według załącznika B.

D. Dla domów z małemi mieszkaniami, które należą do osób prawnych, wymienionych w § 4. ustawy z 22. grudnia 1910, Dz. p. p. Nr. 242, obowiązuje, niezależnie od ulg przysługujących

budowlom ad A. i B., zamiast taryfy B., dalej idąca pod względem zniżenia stopy podatkowej taryfa czynszowa, objęta załącznikiem C. ustawy.

Przejście tych domów na własność osób, nie wymienionych w § 4. ustawy o funduszu opieki mieszkaniowej, o czem poprzedni właściciel powinien do dni 14 donieść władzy podatkowej I. instancji, powoduje ustanie zastosowywania taryfy C., w miejsce której wchodzi taryfa B., a o ileby domy te utraciły wogóle charakter domów o małych mieszkaniach, taryfa A.

Ulgi przejściowe.

Dla domów, które powstały wskutek nowej budowy, oraz dla domów, obejmujących małe mieszkania, bez względu na to, czy powstały wskutek nowej budowy lub zupełnej przebudowy, o ile ich budowę rozpoczęto po dniu 31. grudnia 1911, a ukończono w ciągu lat od 1912 do 1916, będzie przyznane — zamiast zupełnego uwolnienia od podatku czynszowego, względnie klasowego (A., a. — B., b., β.), oraz zniżenia podatku czynszowego do 5% dochodu czynszowego netto (B., a., α.), na okres sześcioletni, — zupełne uwolnienie od podatku klasowego, względnie zniżenie podatku czynszowego do 5% czystego dochodu czynszowego na dziesięcioletni okres czasu.

Postanowienie to może mieć także zastosowanie do domów, o których wspomniano w drugim i trzecim ustępie niniejszego artykułu „ad III".

Okresy trwania ulg czasowych.

Czasowe ulgi podatkowe należy przyznawać w sposób następujący:

a) jeżeli podanie wniesiono w terminie ustawowym — na czas od dnia ukończenia budowy do najbliższego po tym dniu ćwierćrocza kalendarzowego, a od tego czasu na pełnych lat sześć, względnie dziesięć,

b) jeżeli zaś podanie wniesiono po upływie przepisanego terminu — na czas od początku najbliższego ćwierćrocza kalendarzowego, a o ile chodzi o domy z małemi mieszkaniami, od najbliższego okresu podatkowego, po wniesieniu podania, do końca tego czasokresu, któryby wypadał, gdyby podanie w terminie ustawowym zostało wniesione.

Przy przyznawaniu czasowych ulg należy zawsze traktować przedmiot podatkowy jako całość t. j. uważać ten dzień, jako czas ukończenia budowy, w którym cała budowa została ukończoną.

Dla części domu, wcześniej ukończonych, nie można przyznawać osobno czasowych ulg podatkowych, z wyjątkiem tego wypadku, jeżeli zostanie stwierdzonem, że ukończenie reszty części domu w blizkim terminie jest wogóle niemożliwe; wówczas jednak, równocześnie z przyznaniem ulg dla części ukończonych, należy orzec, czy odnośnie do części nieukończonych dopełniono warunków ustawowych pod względem kwalifikacji rodzaju budowy (nowa budowa, dobudowa, nadbudowa, przebudowa).

Jeżeli poszczególne części domu wzięto wcześniej w używanie, w takim razie podlegają one opodatkowaniu od chwili wzięcia ich w używanie do dnia ukończenia całej budowy. W tym jednak wypadku należy przyjąć, że ukończenie całej budowy nastąpiło najpóźniej z upływem dwunastu miesięcy od chwili, w której nastąpiło pierwsze rzeczywiste używanie. Za tego rodzaju używanie nie uważa się zajmowania niektórych części domu przez osobę, ustanowioną do nadzorowania budowy.

Postępowanie.

Podania o przyznanie ulg czasowych należy wnosić do władz podatkowych I. instancji w ciągu dni 60, po ukończeniu całej budowy, względnie pewnych części domu, o ile zachodzi wypadek niemożebności ukończenia reszty części w blizkim terminie.

Do podań mają być dołączone następujące załączniki:

1. konsens na budowę,
2. urzędownie zatwierdzony plan budowy,
3. certyfikat ukończenia budowy,
4. topograficzne opisanie domu.

O ile podania odnoszą się do domów, zawierających małe mieszkania, należy oprócz powyższych załączników dołączyć jeszcze następujące:

a) wykaz powierzchni podłóg w poszczególnych częściach mieszkalnych oraz łącznej powierzchni podłóg w kuchniach, a w szczególności osobno w kuchniach mieszkalnych — a osobno w niemieszkalnych,

b) wykaz powierzchni podłóg w poszczególnych ubikacjach, przeznaczonych na cele handlowe i przemysłowe, z wyjątkiem kwalifikowanych lokali przemysłowych,

c) wykaz kwalifikowanych lokali przemysłowych,

d) wykaz obejmujący zestawienie małych mieszkań i należących do nich części mieszkalnych.

Jeżeli podanie o ulgi dla domów z małemi mieszkaniami wniesiono po upływie terminu ustawowego, ciąży nadto na właścicielu domu obowiązek dostarczenia dowodu, że dom posiadał od chwili wzięcia go w używanie kwalifikację do uznania go za dom o małych mieszkaniach.

Gdy właściciel domu wniesie podanie o przyznanie ulg czasowych bez dołączenia wymaganych ustawą załączników i umotywuje odpowiednio prośbę o zezwolenie na ich późniejsze przedłożenie, należy mu wyznaczyć stosowny termin do dodatkowego przedłożenia brakujących załączników.

O ile poszczególne załączniki nie mogą być wogóle z ważnych powodów przedłożone, przysługuje stronie prawo wykazać w inny wiarygodny sposób istnienie wymogów ustawowych.

Nienależycie zaadstruowane podania mają być zwrócone stronie z wezwaniem do uzupełnienia w stosownym terminie. Jeżeli pierwsze podanie zostanie uzupełnione w oznaczonym terminie, wtedy miarodajną jest data wniesienia jego po raz pierwszy.

Gdy chodzi o nowe budowle, wzniesione na gruncie poprzednio zabudowanym, obowiązany jest właściciel postarać się przed rozpoczęciem burzenia starego budynku, względnie rozpoczęciem budowy nowego domu, o stwierdzenie faktów, które będą potrzebne do ocenienia słuszności jego żądania. Stronie przysługuje także prawo zażądać od władzy podatkowej wydania orzeczenia, któreby przesądzało, czy projektowana budowla będzie uznaną za nową budowę.

Na odpowiednio zaadstruowane podania o przyznanie ulg czasowych ma władza podatkowa z reguły przeprowadzić dochodzenie lokalne, celem stwierdzenia, czy zachodzą wymogi ustawowe, oraz sprawdzenia opisania domu. Od tego jednak dochodzenia może władza odstąpić, jeżeli jest możliwem wydanie orzeczenia na podstawie dostarczonych przez stronę środków dowodowych.

Orzeczenie na podania o przyznanie ulg czasowych wydaje władza podatkowa I. instancji, a rekursy przeciw tym orzeczeniom rozstrzyga ostatecznie krajowa władza skarbowa. O ile jednak chodzi o nowe budowle, wzniesione na gruncie poprzednio zabudowanym, rozstrzyga w I. instancji krajowa władza skarbowa w porozumieniu z polityczną władzą krajową, a w II. instancji Ministerstwo skarbu w porozumieniu z Ministerstwem robót publicznych.

Trwałe zastosowanie taryfy czynszowej według załącznika A. następuje z urzędu, zaś taryf czynszowych według załączników B. i C. na prośbę osób interesowanych, która ma być wniesioną do dni 60 po ukończeniu budowy.

Postanowienia karne.

Za podawanie nieprawdziwych lub niezupełnych dat, względnie za zaniechanie przepisanych doniesień, w zamiarze uzyskania nienależnych ulg, nakłada ustawa karę w wysokości 3—6-krotnej kwoty, o którą podatek został lub miał być ukrócony. Jeżeli zamiar ukrócenia podatku nie zostanie stwierdzony ma być nałożoną tylko grzywna do 200 K. Orzeczenie karne wydaje I. instancja — rekursy rozstrzyga ostatecznie krajowa władza skarbowa.

Opust podatkowy.

Budynki, podlegające niniejszej ustawie, będą miały, oprócz unormowanego tą ustawą trwałego opustu w wysokości $^1/_{10}$ względnie $^1/_5$ części przypadającego podatku klasowego, także wprowadzony art. VIII. do XII. ustawy z 25. października 1896, Dz. p. p. Nr. 220 opust w podatku klasowym, względnie czynszowym, wymierzonym według klas taryfy podatku klasowego, po myśli § 5. lit. a. ustawy z 9. lutego 1882, Dz. p. p. Nr. 17. Natomiast nie będą miały tego opustu w podatku czynszowym, wymierzonym według taryf, objętych załącznikami A., B. i C., względnie zniżonym do 5% czystego dochodu czynszowego.

Dodatki autonomiczne.

W celu obliczenia dodatków autonomicznych będzie przypisywany od budynków, podlegających niniejszej ustawie, tak w okresie trwania ulg czasowych, jakoteż po jego upływie:

1. podatek klasowy, względnie czynszowy, wymierzony według klas taryfy podatku klasowego (§ 5. lit. a. ustawy z 9. lutego 1882, Dz. p. p. Nr. 17), — w pełnych kwotach bez uwzględnienia trwałego opustu ($^1/_{10}$ względnie $^1/_5$),
2. podatek czynszowy — w kwotach, według taryf czynszowych A., B., C., o ile ustawodawstwo krajowe nie przyzna uwolnienia od należących do jego kompetencji dodatków na czas uwolnienia od podatku rządowego.

Należytość od przeniesienia własności.

Jeżeli podstawę wymiaru należytości od przeniesienia własności domów, objętych tą ustawą, ma stanowić wartość budowli, odpowiadająca 60-krotnemu podatkowi czynszowemu, wówczas należy podatek ten obliczyć według dotychczasowej stopy t. j. w kwocie, jakaby wypadała, gdyby przewidziane niniejszą ustawą ulgi budowlom tym wcale nie przysługiwały.

Stosunek ustawy do innych ustaw specjalnych.

Istniejące ustawy specjalne o czasowem uwolnieniu od podatków domowych, jak ustawy o wolnych latach dla domów przebudowanych ze względów asanacyjnych i regulacyjnych, oraz dla domów robotniczych, obowiązują nadal aż do czasu w ustawach tych oznaczonego.

Budynki, korzystające z ulg, przewidzianych w powyższych ustawach specjalnych, bez względu na to, kiedy zostały wybudowane, będą podlegały podatkowi czynszowemu, względnie 5 $^0/_0$ w czasie trwania wolnych lat, według dotychczasowych stóp procentowych, t. j. będą tak traktowane, jak gdyby ich budowę rozpoczęto przed dniem 1. stycznia 1912.

Jedynie tylko domy robotnicze, do których ma zastosowanie ustawa z dnia 8. lipca 1902, Dz. p. p. Nr. 144, o ile ich budowę rozpoczęto po dniu 31. grudnia 1911, będą podlegały, po upływie czasu trwania przyznanych dla nich wolnych lat, zniżonemu podatkowi czynszowemu według wprowadzonej niniejszą ustawą taryfy B. względnie C.

* * *

Taryfa ogólna. **Załącznik A.**

W kategorji	to jest: (odnośnie do Galicji)	na rok podatkowy	wynosi: potrącenie na koszta amortyzacji i utrzymania domu	wynosi: podatek czynszowy od czystego dochodu czynszowego
			procentów	procentów
A.	we Lwowie i w Brodach	1912 i na dalsze lata	15	19
C.	w Krakowie	1912	22	19
		1913	23	18·5
		1914	24	18
		1915	25	17·5
		1916	26	17
		1917	27	16·5
		1918	28	16
		1919	29	15·5
		1920 i na dalsze lata	30	15
H.	we wszystkich innych miejscowościach	1912 i na dalsze lata	30	15

Taryfa dla małych mieszkań. Załącznik B.

W kategorji	to jest: (odnośnie do Galicji)	na rok podatkowy	wynosi: potrącenie na koszta amortyzacji i utrzymania domu (procentów)	wynosi: podatek czynszowy od czystego dochodu czynszowego (procentów)
A.	we Lwowie i w Brodach	1912 i na dalsze lata	15	17
C.	w Krakowie	1912	22	17
		1913	23	16·5
		1914	24	16
		1915	25	15·5
		1916	26	15·1
		1917	27	14·7
		1918	28	14·3
		1919	29	13·9
		1920 i na dalsze lata	30	13·5
H.	we wszystkich innych miejscowościach	1912 i na dalsze lata	30	13·5

Taryfa dla małych mieszkań w domach, należących do osób prawnych po myśli § 4. ustawy z 22. grudnia 1910, Dz. p. p. Nr. 242. Załącznik C.

W kategorji	to jest: (odnośnie do Galicji)	na rok podatkowy	wynosi: potrącenie na koszta amortyzacji i utrzymania domu (procentów)	wynosi: podatek czynszowy od czystego dochodu czynszowego (procentów)
A.	we Lwowie i w Brodach	1912 i na dalsze lata	15	15
C.	w Krakowie	1912	22	15
		1913	23	14.6
		1914	24	14·2
		1915	25	13·8
		1916	26	13·4
		1917	27	13
		1918	28	12·6
		1919	29	12·3
		1920 i na dalsze lata	30	12
H.	we wszystkich innych miejscowościach	1912 i na dalsze lata	30	12

*

Z treści powyższej ustawy, jakoteż i z okoliczności wśród jakich ją wydano, wynikają pewne konsekwencje, które pozwalają przypuszczać, że celem wydania tej ustawy była chęć udzielenia pomocy społeczeństwu w jego walce z wzrastającą coraz bardziej drożyzną, a w szczególności drożyzną mieszkań, odczuwaną najdotkliwiej przez miejskie sfery klas średnich, jak urzędników, adwokatów, lekarzy, mniejszych kupców, przemysłowców i rękodzielników.

Niemożność utrzymania dłużej równowagi ekonomicznej w życiu codziennem popchnęła te sfery do wspólnej akcji, mającej na celu wynalezienie środków, któreby mogły położyć tamę spiętrzonym falom drożyzny.

Hasło walki z drozyzną jest osią, około której obraca się całe życie społeczne i polityczne doby obecnej.

Pod tem hasłem odbyły się ostatnie wybory do parlamentu, pod niem zebrał się on i rozpoczął obrady.

Wśród dyskusji drożyźnianej w Izbie poselskiej, której dotychczas nie ukończono, niespodziewanie i niepostrzeżenie ujrzała światło dzienne ustawa o ulgach podatkowych dla nowych budowli, by stworzyć jeden ze środków zapobieżenia drożyźnie mieszkaniowej.

Niebywały wzrost czynszów najmu spowodowała niewątpliwie niepomyślna konjunktura ekonomiczna wogóle, której owocem — drożyzna, wstrząsająca dziś wszystkiemi niemal państwami europejskiemi.

Nie da się jednak zaprzeczyć, że do wzrostu czynszów u nas przyczyniły się w znacznej mierze państwowe stosunki lokalne, a przedewszystkiem:

1. Nadzwyczaj wysoka stopa podatku czynszowego, który, jak wiadomo, jest najwyższym ze wszystkich państw europejskich, skutkiem czego nie można się dziwić, jeżeli właściciele domów, zwłaszcza przy znacznem ich obdłużeniu, nie mogąc podołać ciężarom podatkowym, muszą szukać pokrycia niedoboru w podwyższaniu czynszów za wynajmowane mieszkania.

2. Brak przepisów prawnych, któreby przyznawały znaczniejsze ulgi dla małych mieszkań, zajmowanych przez średnie sfery społeczeństwa, jakkolwiek ulgi takie przyznano już dla domów robotniczych ustawą z dnia 8. lipca 1902, Dz. p. p. Nr. 144, która zresztą jest tak monstrualnie skonstruowaną, iż bardzo trudno może znaleść zastosowanie w praktyce, czego dowodem jest fakt, że, mimo dwunastoletniego istnienia, przyznano w Galicji na jej podstawie zaledwie w kilku wypadkach ulgi podatkowe.

3. Zbyt częste przenoszenie własności domów w drodze kupna-sprzedaży, do czego w znacznaj mierze przyczyniała się ustawa z dnia 25. marca 1880, Dz. p. p. Nr. 39, przez ustanowienie zanadto długich okresów trwania ulg podatkowych, wykazy bowiem statystyczne stwierdzają, że w czasie trwania wolnych lat odbywało się najwięcej transakcji kupna-sprzedaży domów.

Gdy się jeszcze uwzględni ogólny wzrost cen gruntów pod budowę, materjałów budowlanych i robocizny, tudzież brak należytej organizacji taniego kredytu budowlanego, skutkiem czego następuje stagnacja w budowie domów i ilość gruntów nadających się do zabudowania wcale się nie zmniej-

sza, — będzie się miało dostateczny przegląd okoliczności, które powodują drożyznę mieszkań.

Nowa ustawa o ulgach podatkowych usuwa w znacznym stopniu powyższe braki i niedomagania, a w szczególności:

1. zniża trwale stopę podatku czynszowego,
2. stwarza specjalne ulgi dla domów, obejmujących małe mieszkania, oraz
3. zapobiega częściowo nadmiernemu pozbywaniu domów, przez skrócenie czasu trwania wolnych lat, a także poniekąd przez postanowienie, że o ile chodzi o wymiar należytości przenośnej na podstawie wielokrotności podatkowej, ma być stosowaną dawna, a więc wyższa stopa podatku czynszowego.

Nadto przez większe uprzywilejowanie budowli nowych aniżeli przebudowanych, oraz przez przyznanie większych ulg dla domów, wybudowanych w ciągu lat od 1912 do 1916, aniżeli w czasie późniejszym, spowoduje ustawa ta, według wszelkiego prawdopodobieństwa, ożywienie w blizkiej przyszłości ruchu budowlanego na gruntach dotychczas niezabudowanych, co wśród sprzyjających okoliczności może doprowadzić do hiperprodukcji mieszkań, względnie do zwiększenia ich podaży w stosunku do popytu, a tem samem i do obniżenia czynszów.

W każdym razie nie będzie optymistycznem przypuszczenie, że właściciele nowych domów, ze względu na mniejsze ciężary podatkowe, będą mogli, przy zwykłem oprocentowywaniu się włożonego kapitału, wynajmować taniej znajdujące się w tych domach mieszkania, aniżeli właściciele starych domów. Okoliczność ta może spowodować opróżnienie większej ilości mieszkań w starych domach, co musiałoby za sobą pociągnąć potanienie także i tych mieszkań.

Uwagi powyższe wykazują, że intencją ustawodawcy było faktycznie obniżenie czynszów najmu, względnie zapobieżenie dalszemu wzrostowi drożyzny mieszkań. Czy intencja ta zostanie urzeczywistnioną i czy nie unicestwią jej rozmaite kalkulacje przedsiębiorców budowlanych i właścicieli realności, zwłaszcza przy spodziewanym wzroście ceny gruntów budowlanych i kosztów budowy — okaże przyszłość niedaleka.

Antoni Majewski
komisarz skarbu.

Prezydjum Wydziału u Ministrów.

Korzystając z przybycia na Sejm obu polskich ministrów a to: J. E. Zaleskiego i J. E. Długosza, postanowił Wydział — jak to już w poprzednim numerze *Wiadomości* zaznaczyliśmy — wysłać swe Prezydjum t. j. prezesa, obu wiceprezesów i sekretarza celem przedstawienia się przybyłym do na-

szego miasta dygnitarzom i przedstawienia im naszych postulatów. Przez obu zostaliśmy życzliwie przyjęci i obaj wysłuchali naszych postulatów.

J. E. Panu Ministrowi skarbu przedstawił wymownie p. prezes dwa główne cele naszego Towarzystwa, t. j. dążenie do poprawy doli i stosunków awansowych gal. konceptowych urzędników skarbowych, oraz staranie o podniesienie poziomu służby i uproszczenie urzędowania. Ten drugi cel istnieje wyłącznie w interesie dobra służby samej nie zaś jej wykonawców. Po tem zaznaczeniu celów naszego Towarzystwa wyłuszczył p. prezes środki które w obecnej chwili mają służyć do realizacji tych celów.

Głównym naszym od dawna i jak dotąd nie wielkim sukcesem uwieńczonym postulatem jest poprawa stosunków awansowych, które w porównaniu ze stosunkami awansowymi w innych dykasterjach służbowych o równych kwalifikacjach naukowych wykazują znaczne upośledzenie skarbowości. Celem poprawy tych stosunków prosiliśmy na razie o:

1. jaknajrychlejsze obsadzenie wakujących od roku dwóch posad V. rangi,

2. jaknajrychlejsze obsadzenie nowych posad, dla których wstawiono kredyt do budżetu na rok 1912 a to: 1 posady V. rangi, 9 posad VII. rangi i 1 posady VIII.,

3. systematyczne kreowanie w przyszłości co roku pewnej ilości posad rangi VII. przy równoczesnem zwijaniu posad koncepistów, aby drastyczny stosunek procentowy między ilością posad rangi VIII. a VII. naprawić,

4. dalsze kontynuowanie nominacji *ad personam* od rangi X. do włącznie VII., o ile sposób automatycznego posuwania się do płac wyższych nie zostanie w najbliższym czasie ustawowo unormowany pragmatyką służbową, której ogół urzędników, a także i członkowie naszego Towarzystwa oczekują z dobrze zrozumiałą niecierpliwością w brzmieniu przynajmniej takiem, jakie jej nadała uchwała komisji dla funkcjonarjuszy państwowych.

Jako postulaty nasze, wiodące do urzeczywistnienia drugiego eelu Towarzystwa t. j. podniesienia i uproszczenia służby podaliśmy postulat ograniczenia sprawozdań niemieckich, które urzędnicy II. instancyi muszą opracowywać w sposób nadzwyczaj wyczerpujący z bardzo wielkim nakładem pracy i trudu, co nie zawsze okazuje się potrzebnem, gdy się weźmie pod uwagę, że w Ministerstwie skarbu jest wiele naszych rodaków. Aby zaś wykształcić dobrze pod względem językowym młodszą generację urzędników konceptowych, która odczuwa dotkliwie braki dzisiejszego sposobu nauczania języka niemieckiego w szkołach, zwróciliśmy uwagę J. Ekscelencji na nasz memorjał, wniesiony do Ministerstwa skarbu, w którym prosiliśmy o przydzielanie corocznie kolejno po kilku młodych urzędników na przeciąg conajmniej jednego roku do służby w innym kraju koronnym, celem nabrania przez nich biegłości w języku niemieckim.

J. Ekscelencja po wysłuchaniu przemowy pana prezesa zaznaczył przedewszystkiem z naciskiem poprawny sposób przedkładania przez nasze Towarzystwo postulatów konceptowych urzędników skarbowych wobec Władz

przełożonych, wyraził z tego powodu swe zadowolenie i nadzieję, że poprawny stosunek istniejący między Towarzystwem a władzami przełożonemi i w przyszłości nie ulegnie zmianie. Co do naszych postulatów nie oświadczył J. Ekscelencja nic stanowczego, upoważnił nas tylko do tego, abyśmy wszelkie nasze życzenia przedstawiali mu w drodze pisemnej, a On ze swej strony rzecz zawsze rozpatrzy i o ile możności życzliwie będzie traktować. Omawiając pragmatykę służbową, zauważył J. Ekscelencja, że wprawdzie On osobiście nie jest zwolennikiem awansu czasowego względnie posuwania się w płacy, to jednak jak wiadomo, ten system jest już stanowczo zadecydowany. Jednak wprowadzenie w życie samej pragmatyki służbowej napotka jeszcze na znaczne trudności, bo tekst ustalony przez komisję parlamentarną, nie nadaje się do przyjęcia. Wprawdzie J. E. nie udzielił nam bliższych informacyj, które uchwały komisji parlamentarnej mają być niemożliwe dla rządu do przyjęcia, jednak z kilku wyrażeń p. Ministra odnieśliśmy wrażenie, że nie czasokresy posuwania się do poborów wyższej rangi stanowią tę kość niezgody między parlamentarną komisją a rządem.

Dążności nasze w kierunku wykształcenia młodych urzędników językowo dla referatów niemieckich uznał J. E. za nader pożądane, obiecał uwzględnić nasze życzenia, a nawet udzielać odnośnym urzędnikom stypendjów po kilkaset koron rocznie jako dodatek do płacy.

U J. E. Pana Ministra Długosza zabawiliśmy nie długo. Pan prezes przedstawił mu tylko pokrzywdzenie urzędników ze studjami akademickiemi zawarte w rządowym projekcie pragmatyki i prosił go o użycie swego wpływu w Radzie ministrów, celem usunięcia tego pokrzywdzenia, gdy sprawa ta ponownie stanie się aktualną. J. E. przyznał, że istotnie w projekcie pragmatyki są urzędnicy z akademickiemi studjami w stosunku do innych urzędników niekorzystnie traktowani, obiecał nam swe poparcie i upoważnił do zwracania się doń pisemnie we wszystkich sprawach, a On zawsze rzecz zbada, o ile możności poprze, a o wyniku zawsze nas zawiadomi.

J. P.

Konferencja przewodniczących komisji podatku zarobkowego.

Wskutek zarządzenia Ministerstwa skarbu odbyła się w dniach 16. i 17. stycznia b. r. w krajowej Dyrekcji skarbu we Lwowie pod przewodnictwem Pana Prezydenta Szlachtowskiego względnie Jego zastępcy radcy Dworu Olszewskiego konferencja przewodniczących komisji podatku zarobkowego z większych okręgów rozkładowych w kraju, w celu osiągnięcia równomierności przy wymiarach powszechnego podatku zarobkowego.

W konferencji tej wzięli udział starszy radca skarbu Reicher, jako apròbant; starsi radcy skarbu: Czermak, Prochaska i Skublicki, oraz radca skarbu Łucyk — jako referenci departamentów administracyjnych krajowej Dyrekcji skarbu; starsi radcy skarbu: Frank, Noskiewicz i Woliński, jako krajowi inspektorowie podatkowi; sekretarz skarbu Dr. Mazurkiewicz, jako referent generaljów w Departamencie administracyjnym XVII. krajowej Dyrekcji skarbu; następujący przewodniczący powyższych komisji: starsi radcy skarbu: Kurek (Kraków-miasto) i Szankowski (Lwów-miasto); radcy skarbu: Czauderna (Przemyśl), Dr. Czyrniański (Stanisławów), Fischer (Tarnów) Krupski (Nowy Sącz), Lewkowicz (Jarosław), Liebhardt (Kołomyja), Pressen (Żywiec), Wiśniowski (Tarnopol), Dr. Wolaniecki (Rzeszów), Zając (Drohobycz) i Żółtaniecki (Żółkiew); sekretarze skarbu: Augustyński (Sanok), Przewłocki (Sambor) i Wróbel (Lwów-powiat).

Konferencję zagaił radca Dworu Olszewski, witając serdecznie jej uczestników z prowincji przybyłych. Następnie przedstawił w dłuższem przemówieniu wszystkie te prawne i faktyczne momenty, na których oprzeć się powinna zasada równomierności wymiaru powszechnego podatku zarobkowego, zarazem wskazał na to, że wymiary przedmiotowego podatku powinny odpowiadać nie tylko obowiązującej ustawie, lecz także interesom ekonomicznym kraju. W duchu tego — prawdziwie obywatelskiego — przemówienia ustalono po dłuższej wyczerpującej dyskusji, na podstawie referatu radcy skarbu Łucyka wytyczne zasady, których należałoby przestrzegać, aby w opodatkowaniu przedsiębiorstw w kraju nastąpiła możliwie jak największa równomierność, a przytem uwzględniano nie tylko indywidualne cechy, lecz także siłę podatkową poszczególnych gałęzi produkcji.

Przy tej sposobności dała konferencja wyraz całkiem słusznemu zresztą zapatrywaniu, że przez ustalenie powyższych zasad nie myśli wcale krępować autonomji komisji podatku zarobkowego, zagwarantowanej ustawą o bezpośrednich podatkach osobistych, że zatem uchwały tej konferencji mają oczywiście charakter tylko doradczy.

Następnie — dzięki **inicjatywie Pana Prezydenta Szlachtowskiego** — obradowała konferencja nad kwestją, **czy i ewentualnie w jakich rozmiarach możnaby i w galicyjskiej administracji skarbowej stosować uproszczony system urzędowania**, praktykowany już od szeregu lat z pomyślnym skutkiem we wiedeńskich Administracjach podatków, a tak treściwie naszkicowany w ostatnim numerze *Wiadomości*. Osią, około której cała dyskusja się toczyła, była sprawa usamodzielnienia młodszych urzędników konceptowych, pełniących służbę przy władzach podatkowych I. instancji. W toku odnośnej dyskusji słusznie argumentowano, iż skoro młody, bo zaledwie dwudziestokilkuletni sędzia, posiadający *votum*, ma prawo samoistnego rozstrzygania spraw, od których zależy najdroższy klejnot z pośród swobód obywatelskich t. j. wolność osobista obywatela, to chyba i młodemu konceptowemu urzędnikowi skarbowemu, posiadającemu przecież takie same studja akademickie **należy** choćby w mniejszym zakresie **przyznać pewnego rodzaju samodzielność.**

Konferencja, jako czynnik, nie posiadający egzekutywy i nie będący organem hierarchji skarbowej, nie mogła oczywiście powziąć żadnych w tym względzie wiążących uchwał, musiała się więc ograniczyć **do wyrażenia jednomyślnego zapatrywania**, iż celem przyspieszenia i uproszczenia akcji wymiaru podatków osobistych, oraz celem wyrobienia w młodszym personalu konceptowym poczucia odpowiedzialności, należałoby na wzór praktyki stosowanej już we wiedeńskich Administracjach podatków pozostawić zależnie od uznania dotyczącego referenta podatkowego **młodszym urzędnikom konceptowym** począwszy od X. rangi **pewną samodzielność** przy przygotowaniu pomniejszych wymiarów.

Wreszcie uchwaliła konferencja zaproponować czynnikom kompetentnym wprowadzenie szeregu uproszczeń przy wymiarach nieskontyngentowanego powszechnego podatku zarobkowego i to tak co do postępowania wymiarowego jak i rekursowego.

Wiesenberg.

Nominacje z zastrzeżeniem późniejszego wyznaczenia nowej siedziby służbowej.

W numerze 7. *Wiadomości* z roku ubiegłego (str. 168) podaliśmy orzeczenie Trybunału Administracyjnego z dnia 25. kwietnia 1911 l. 4425, którem Trybunał ten przyznał kol. Salwachowi pełne koszta przesiedlenia, mimo, że przeniesiono go z Brzeska do Stanisławowa w czasie, w którym według zastrzeżenia umieszczonego w dekrecie nominacyjnym, obowiązany był przesiedlić się na koszt własny.

Umieszczając to orzeczenie, wyraziliśmy ciekawość, jakie stanowisko zajmą nasze władze administracyjne wobec tego orzeczenia, przyznajemy jednak, że stanowisko zajęte przez Ministerstwo skarbu, było wprost nieoczekiwane. Zdawałoby się, że po tak jasnem orzeczeniu Trybunału „zastrzeżenia“ takie będą już należeć do przeszłości i że teraz ustaną już wszelkie dalsze próby, zmierzające do utrzymania nadal dotychczasowego niezbyt humanitarnego postępowania. Niestety jednak, zapomnieliśmy o tem, że pomysłowość naszego Ministerstwa jest wielka. Otóż, intymując powyższe orzeczenie, wydało Ministerswo skarbu ze swej strony reskrypt z dnia 17. listopada 1911 l. 48.274, w którym powiada między innemi:

„....mit Rücksicht auf die besondere Bedeutung, welche der Verwaltungsgerichtshof der Konstatierung des inneren Zusammenhanges der Ernennung mit der Versetzung beilegt, wird das Präsidium eingeladen, in jenen tunlichst einzuschränkenden Fällen, in welchen aus zwingenden admininistrativen Rücksichten die Verständigung von der Ernennung nicht unter gleichzeitiger Bestimmung des

neuen Dienstortes erfolgen kann, den gegebenen inneren Zusammenhang der Ernennung mit der seinerzeitigen Versetzung in entsprechender Weise zum Ausdruck zu bringen.

Dies könnte in der Art erfolgen, dass den zu versetzenden Funktonären gleichzeitig mit der Verständigung von der erfolgten Ernennung unter Berufung auf die im Zusammenhange mit dieser Ernennung notwendigen administrativen Massnahmen auch die anlässlich der Ernennung zu gewärtigende Versetzung mit dem Beifügen zur Kenntnis gebracht wird, dass die Bestimmung des neuen Dienstortes binnen kurzen nachfolgen wird".

Podobny reskrypt wydaje Ministerstwo w wieku XX., gdy jednym z naszych najważniejszych postulatów jest zaniechanie przeniesień urzędników przy sposobności nominacji, wydaje taki reskrypt, celem zaoszczędzenia kilkuset koron, które dla Skarbu państwa są niczem, a dla urzędnika przeniesionego na własny koszt, stanowią częstokroć początek ruiny materjalnej. Wierzyć się temu nie chce, a jednak prawdziwe.

Wydając ten reskrypt zapomniało jednak Ministerstwo o tem, że zastrzeżenie podobne nie różni się co do swej istoty od dotychczasowych. Wątpimy więc bardzo, czy to zastrzeżenie zdołałoby się utrzymać przed forum Trybunału administracyjnego.

Sprawozdanie z posiedzenia Wydziału

z dnia 12. stycznia 1912.

Obecni: Prezes Klusik-Orzechowski, członkowie: Prochaska, Popiel, Majewski, Weinert, Towarnicki Leon, Kołychanowski, Greger, Kamieński, Wierzbicki, Laskowski, Dr. Towarnicki Marcin.

Wydział Towarzystwa naszego zwraca przedewszystkiem baczną uwagę na sprawy obchodzące najbardziej ogół członków i dokłada zawsze gorliwych starań, aby polepszyć jak najkorzystniej nader niepomyślne nasze stosunki awansowe.

W sprawie nominacji VIII., IX. i X. klas rangi wysłaliśmy w miesiącu grudniu deputację do Pana Prezydenta, a o wyniku jej, przedstawionym na posiedzeniu nie potrzebujemy już pisać, podaliśmy bowiem dokładne sprawozdanie w osobnym artykule w organie naszym z dnia 16. grudnia 1912.

Prośby nasze, co już jest wiadomem, zostały uwieńczone w części pomyślnym skutkiem, co się zaś tyczy nominacyj sekretarzy i obsadzenia nowo kreowanych dziewięciu posad radców, mówimy o tem na innem miejscu.

Wysłaliliśmy też w miesiącu grudniu 1911 delegatów do Wiednia celem omówienia i zajęcia stanowiska w sprawie nader niekorzystniej pozycji urzędników z akademickiem wykształceniem w projekcie pragmatyki służ-

bowej. Sprawozdanie z wyniku obrad w tej sprawie, złożone na posiedzeniu, podaliśmy w styczniowym numerze.

Wydział Towarzystwa korzystając z bytności we Lwowie J. E. Pana Ministra skarbu i Ministra dla Galicji uchwalił wysłać do nich swe Prezydjum, które po przedstawieniu się, miało przedstawić szereg spraw najbardziej nas obchodzących.

Przy załatwianiu spraw administracyjnych stwiedził Wydział przykry fakt, że wielu Kolegów, korzystających z funduszu chwilówkowego zalega ze spłatą zaciągniętych pożyczek jeszcze od roku 1909, dlatego też uchwalono na posiedzeniu wezwać wszystkich dłużników z roku 1909 i 1910 do zapłacenia dłużnych kwot najpóźniej do 10. lutego 1912, a gdyby takie wezwanie okazało się bezskuteczne, dochodzić pretensyi w drodze sądowej.

* * *

Sprawozdanie z posiedzenia Wydziału z dnia 3. lutego 1912.

Obecni: Prezes i członkowie: Kamieński, Majewski, Pirożyński, Popiel, Prochaska, Leon Towarnicki, Weinert, Link i Laskowski.

Uchwalono stosownie do wezwania Związku urzędników ze studjami akademickiemi we Wiedniu urządzić w dniu 16. lutego b. r. w lokalu Kasyna miejskiego we Lwowie zebranie Delegatów Stowarzyszeń urzędniczych, których członkowie mają studja akademickie, przy współudziałe zaproszonych posłów. Celem tego zebrania jest przedstawienie posłom pokrzywdzenia urzędników ze studjami akademickiemi w rządowym projekcie pragmatyki służbowej i uproszenie ich o popieranie naszych postulatów w zakresie pragmatyki.

Następnie p. prezes oznajmił, że w najbliższym czasie będzie rozpisany konkurs na posady VI. i VIII. rangi, oraz zostanie przedłożony do Ministerstwa skarbu wniosek na zamianowanie radcami *ad personam* tych sekretarzy, którzy ukończyli 8 lat służby w VIII. randze. Uchwalono także wezwać po raz ostatni Kolegów zalegających dłuższy czas z wkładkami do wyrównania zaległości w stosownym terminie pod rygorem wykluczenia z Towarzystwa. W razie niewyrównania zaległości w tym terminie, zostaną dłużnicy b e z w a r u n k o w o z Towarzystwa wykluczeni, a nazwiska ich podane w *Wiadomościach* z podaniem powodu wykluczenia.

Po załatwieniu jeszcze kilku spraw natury administracyjnej, posiedzenie zamknięto.

Kilka słów w sprawie funduszu chwilówkowego.

Wydział Towarzystwa kreował w r. 1907 fundusz chwilówkowy, którego celem było przyjście z pomocą kolegom w nagłych potrzebach drobną pożyczką krótkoterminową. Wydzielona na ten cel początkowo kwota 1000 koron okazała się wkrótce niewystarczającą i dlatego podniesiono ją niebawem do wysokości 2000 koron.

Wydział Towarzystwa, stwarzając ten fundusz wyszedł z założenia, że pożyczki udzielane kolegom miały być krótkoterminowe, tudzież, że będą spłacane przez kolegów punktualnie w oznaczonych z góry ratach miesięcznych, gdyż w przeciwnym razie ze względu na niewielką kwotę tego funduszu byłoby niemożliwem obdzielenie nim większej ilości potrzebujących kolegów.

Dobre chęci Towarzystwa nie znalazły jednak należytego zrozumienia u członków. Wskutek dziwnej obojętności i niechęci kolegów korzystających z tego funduszu doszło do tego, że mamy obecnie półtoraroczne zaległości, których mimo licznych upomnień pisemnych nie zdołano dotychczas usunąć, a nadto narażono nawet kapitał zakładowy funduszu chwilówkowego na poważne straty, gdyż Wydział Towarzystwa zmuszony był na jednem z ostatnich posiedzeń odpisać z powodu niemożebności ściągnięcia kwotę 88 K.

Wydział Towarzystwa zastanawiał się poważnie nawet, czy wobec tak smutnego stanu rzeczy nie należałoby fundusz ten całkowicie zwinąć, gdyż nie mógłby wziąć na siebie odpowiedzialności za dalsze straty w tym funduszu, a dalej, ponieważ zaleganie w nieskończoność z ratami chwilówkowemi wypacza w zupełności cel tego funduszu. Winę w tym wypadku przypiszą sobie sami koledzy; spodziewać się jednak należy, że większość kolegów nie dopuści do takiego obrotu sprawy. Dług bowiem zaciągnięty z funduszów naszego Towarzystwa, toć przecież dług koleżeński, dług honorowy.

Wydział apeluje zatem na tej drodze do tych wszystkich Kolegów, którzy zalegają z opłatami do funduszu chwilówkowego i ma pewność, że wezwanie to nie pozostanie bez skutku.

Reforma administracji.

Związek Towarzystw urzędników ze studjami akademickiemi nadesłał naszemu Towarzystwu niżej umieszczony kwestjonarjusz w sprawie reformy administracji celem wypowiedzenia się w tej sprawie, aby zebrany w tej drodze materjał ze sfer może najkompetetniejszych przedłożyć następnie cesarskiej komisji dla reformy administracji do rozpatrzenia i uwzględnienia.

Wydział powołał do życia komisję, która ma na celu opracować wyczerpująco odpowiedzi na postawione w kwestjonarjuszu pytania. Wydział

pragnie jednak dać również sposobność wszystkim członkom do wyrażenia swej opinii, swych spostrzeżeń i propozycji, opartych na długoletniej praktyce i doświadczeniu i dlatego zwraca się do wszystkich P. Kolegów z gorącą prośbą by zechcieli w tej obchodzącej nas tak bardzo pracy wziąść jaknajżywszy udział — przez nadsyłanie odpowiedzi na pytanie kwestjonarjusza. Odpowiedzi winny być krótkie, zwięzłe i jasne — objąć niemi można wszystkie działy służby skarbowej — dla ułatwienia przy porządkowaniu materjału uprasza się o pisanie odpowiedzi na każde pytanie na osobnej kartce i na oznaczenie tej kartki znakami kwestjonarjusza (n. p. II.—3 IV. — 2). Nie jest koniecznem odpowiadać na wszystkie kwestje i pytania — lecz także tylko na pewne a to te, w których posiada się gruntowniejszą znajomość rzeczy — lub które kogoś więcej interesują.

Odpowiedzi uprasza się nadsyłać jak najprędzej — najdalej jednak do końca bieżącego miesiąca na ręce przewodniczącego komisji st. radcy sk. Antoniego Prochaski, XVII. Dep. kraj. Dyrekcji skarbu we Lwowie.

*
* *

Kwestjonarjusz w sprawie reformy administracji.

Cele reformy administracji: Uproszczenie, ulepszenie i zmniejszenie kosztów aparatu administracyjnego.

Środki: I. Zmniejszenie pracy, II. Podniesienie produktywności, III. Polepszenie jakości, IV. Zmniejszenie personalu.

I.

1. Zmniejszenie Instancji, w szczególności w postępowaniu administracyjno-prawnem. Rozszerzenie zakresu działania w szczególności I. instancji. Czy zatrzymanie drogi służbowej w korespondencji między Władzami centralnemi a I. instancjami jest bezwarunkowo wskazane?

2. Które ustępy istniejących przepisów odnośnie do postępowania należałoby zmienić w celu uproszczenia i przyspieszenia? Skrócenie terminów, ściślejsze przestrzeganie przepisów o przekroczeniach terminów, sprawa doręczeń i t. d. Dla których grup władz, względnie gałęzi służby mogłyby być ustanowione jednolite normy postępowania?

3. Ograniczenie aprobaty, w szczególności jak najdalej idące usunięcie pośrednich aprobantów, w miarę możności przedkładanie czystopisów do aprobaty, więcej samodzielne stanowisko szefów departamentów (kierowników Oddziałów) i starszych przydzielonych urzędników. Czy wogóle należy trzymać się ścisłego podziału personalu na departamenty (Oddziały)? Czy nie przemawiają powody za tem, by przy większych Władzach ustanowić jedynie referentów dla poszczególnych materji i by ich mniej ważne agendy rozdzielić między wspólny personal pomocniczy, przydzielony pewnej grupie referentów?

4. Czy dziś wykonywana służba inspekcyjna, rewizyjna i cenzura jest konieczną w całej swej rozciągłości?

5. Jednolite przepisy dla kancelarji przy ogólnych korespondencjach (z uwzględnieniem indywidualnych wymogów pojedynczych urzędów lub działów urzędowania co do szczególnych im tylko właściwych agend), przyznanie pierwszeństwa odręcznym załatwieniom (bez sporządzania referatu) tam, gdzie zatrzymanie referatu potrzebne, możliwie równoczesne wygotowywanie referatu i czystopisu. Jednolity styl w pismach urzędowych, usunięcie wszelkich zbędnych reguł etykiety kancelaryjnej, gruntowne wyszkolenie personalu kancelaryjnego i pomocniczego w kierunku stylistycznym, celem użycia go w większej mierze do opracowywania aktów.

6. Zaniechanie wszelkich zbędnych perjodycznych sprawozdań i wykazów, regularna rewizja spisu wykazów, które mają być przedkładane.

II.

1. Czy dotychczasowa organizacja Władz odpowiada zasadom racjonalnego i ekonomicznego prowadzenia agend? Czy są poszczególne Władze i urzędy, których samoistna egzystencja ze względu na szczupły zakres agend nie da się już uzasadnić? Czy nie byłoby wskazanem przyłączenie ich ze względów technicznych do większych władz tego samego rodzaju?

2. Czy nie należałoby pewnych agend, które wymagają specjalnej i szczegółowej wiedzy tudzież wielkiej rutyny, a które przy poszczególnych władzach mają tylko drugorzędne znaczenie, przenieść na jedną władzę n. p. dla całego Królestwa, albo przynajmniej dla głównego miasta w kraju a to w celu ulżenia tym władzom, które temi agendami tylko przez krótki czas w roku są zajęte?

3. W jakim rozmiarze jest możliwem i pożądanem przydzielanie urzędnikom bez wykształcenia akademickiego pewnych mniej ważnych agend, do których opracowania potrzeba wprawdzie znajomości poszczególnych przepisów ustawowych lub szczególnej wprawy, które atoli nie wymagają gruntownego naukowego wykształcenia?

4. Ulżenie organom wyższej służby administracyjnej w pisaninie, która zabiera wiele czasu i fizycznie natęża, trzymanie w pogotowiu dostatecznej ilości poprzednio należycie wyszkolonych sił pomocniczych do pisania dyktatów i ewentualnie do załatwiania zwykłych korespondencji w myśl wskazówek referentów, pomnożenie maszyn do pisania, zaprowadzenie aparatów do dyktowania, wogóle możliwie jak największe zmodernizowanie i urządzenie urzędowania na sposób kupiecki.

III.

1. Czy dotychczasowe teorytyczne i praktyczne wykształcenie młodszych urzędników można uważać za odpowiadające celowi? Czy sposób wprowadzenia w praktyczną służbę nie jest mniej lub więcej zależnym od

przypadkowych okoliczności? Czy systematyczne dla wszystkich kandydatów danej gałęzi służby obowiązujące wprowadzenie w najważniejsze działy służby (służba przygotowawcza) można uważać za możliwe i odpowiadające celowi? ewentualnie konkretne wnioski.

2. Czy dotychczasowe normy, dotyczące przepisanego praktycznego egzaminu powinne być bez zmiany zatrzymane? Czy wskazanem byłoby, zaprowadzenie jakiegoś nowego fachowego egzaminu jako warunku do osiągnięcia wyższego stanowiska służbowego?

3. W jaki sposób możnaby zadość uczynić potrzebie dalszego fachowego wykształcenia? Urządzanie kursów, wykładów, wycieczek, udzielanie stypendjów do uzyskania wyższego zawodowego wykształcenia, urlopy dla studjów, podróże naukowe?

4. W myśl jakich zasad i zapatrywań postępuje się przy powoływaniu do służby przy Władzach centralnych? Czy w przeważnej części wypadków powoływani są młodsi urzędnicy i czy mają oni widoki, iż swój czas służby spędzą w całości lub w przeważnej części przy Władzy centralnej? Czy też kładzie się nacisk na pozyskanie wybitnych praktyków bez względu na klasę rangi? Czy następują odpowiednie zmiany w personalu powołanym do służby? Czy powoływanie do Władz centralnych równoważy się z przydzielaniem stamtąd urzędników Władz krajowych? Ewentualne wnioski.

IV.

1. Czy można uważać obecną ilość urzędników z wykształceniem uniwersyteckiem za wystarczającą przy zatrzymaniu dotychczasowej organizacji administracji?

2. Czy w ostatnich latach nastąpiło znaczne powiększenie lub zmniejszenie ilości urzędników? W razie redukcji: czy jest ona wynikiem ogólnych zarządzeń organizacyjnych czy też nastąpiła przeważnie wskutek inicjatywy poszczególnych szefów urzędu? Czy przy jej przeprowadzeniu wyłoniły się jakie trudności?

3. Czy pod warunkiem zaprowadzenia ułatwień w pracy i zmodernizowania na wskróś toku urzędowania, będzie można w przyszłości uważać za wystarczający dotychczasowy łączny stan sił roboczych (a więc nie wyłącznie urzędników z wykształceniem uniwersyteckiem) tak, że rozchodziłoby się tylko o zastąpienie pewnej części pracowników z wykształceniem uniwersyteckiem przez mniej ukwalifikowanych funkcjonarjuszy w granicach cyfr łącznego stanu? W jakim rozmiarze jest możliwe takie zastąpienie? Pod jakimi warunkami i w jakich odstępach czasu możnaby to sukcesywnie przeprowadzić?

Dodatek.

1. Czy obecne stanowisko prawne wyższego urzędnika administracyjnego w organizacji władz wymaga jakiej zmiany? Czy system czysto biurokratyczny istniejący *de jure* jeszcze teraz prawie wszędzie, według którego

naczelnik urzędu jest uprawnionym wszelkie decyzje skupiać w swojej osobie a co najmniej wszystkie rozstrzygnienia w jego imieniu zapadają i on za nie jest odpowiedzialnym, odpowiada dzisiejszym wymogom i nowoczesnemu poczuciu prawnemu? Co więcej, czy w tem urządzeniu nie należy szukać stałego środka konfliktu przekonań i rezygnacji z własnego zdania?

2. Czy pożądanem jest ustanowienie stałych senatów (system kollegialny) dla pewnego rodzaju spraw? Czy wskazana jest osobna organizacja administracyjno-sądowych instancji?

4. Czy nie należałoby w dziale orzecznictwa administracyjnego zagwarantować rzeczową niezależność urzędnikom, upoważnionym stale do wydawania merytorycznych orzeczeń i wykluczyć wszelką inną ingerencję co do sposobu i treści orzeczenia?

6. Czy zmiana w stanowisku organów fachowych (t. j. urzędników ze studjami uniwersyteckiemi, lecz nie prawniczemi) jest wskazana w ich własnym interesie?

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

Od Wydziału „Towarzystwa". Członków, którzy zalegają z wkładkami dłużej jak za kwartał, uprasza się o wyrównanie tych zaległości, gdyż w przeciwnym razie dalsza wysyłka „Wiadomości" zostanie dla zalegających wstrzymaną.

Mianowania. Cesarz zamianował starszego radcę skarbu z tytułem i charakterem radcy Dworu Dra Jana Skwarczyńskiego i starszego radcę skarbu Adolfa Pawłowskiego radcami Dworu w V. klasie rangi, a starszemu radcy skarbu i Dyrektorowi okręgu skarbowego w Jarosławiu Dr. Michałowi Koczyrkiewiczowi i starszemu radcy skarbu Henrykowi Dobrowolskiemu nadał tytuł i charakter radców Dworu, tym ostatnim z uwolnieniem od taksy.

Przeniesienia: Prezydjum krajowej Dyrekcji skarbu przeniosło: radcę skarbu Edwarda Patryna z Przemyśla (D. O. S.) do Brzeżan (D. O. S. — Oddz. Adm.), sekretarza skarbu Adolfa Pniewskiego z Sanoka (D. O. S.) do Przemyśla (D. O. S. — Oddz. Adm.), komisarzy skarbu: dr. Józefa Gołbę z Rzeszowa (D. O. S.) do Sa-

noka (D. O. S. — Oddz. Adm.), Tadeusza Reinfussa z Podhajec (O. Pod.) do Nowego Targu (Oddz. Pod.), Seweryna Grossberga z Nowego Targu (O. Pod.) do Brzeska (O. Pod.), dr. Stanisława Brykczyńskiego ze Lwowa (O. Pod. Star.) do Lwowa (K. D. S. — Dep. Adm. XIX.), koncepistę skarbu Antoniego Dziubińskiego ze Lwowa (K. D. S.) do Lwowa (Adm. Pod.)

Przydzielenie. Radca skarbu Teofil Newelicz przeznaczony do służby w biurze egzekucyjnem Administracji podatków we Lwowie.

Przypuszczeni do praktyki konceptowej: Józef Jeziorański, przy Administracji podatków w Krakowie, Stefan Stasiniewicz, przy Urzędzie wymiaru należytości w Krakowie.

Zgłoszenie się do służby. Praktykant konceptowy Piotr Sosenko, wskutek uwolnienia z wojska, zgłosił się napowrót do służby.

Na fundację zapomogową dla wdów i sierót po członkach Towarzystwa złożył sekretarz skarbu Witold Litwiniszyn kwotę 19 koron, złożoną na jego ręce przez konceptowych urzędników Dyrekcji okręgu skarbowego w Sanoku, zamiast uczty pożegnalnej dla przeniesionego do Przemyśla sekretarza skarbu, Adolfa Pniewskiego.

† **Zmarł** dnia 3. stycznia 1912 r. Józef Rodzoń, sekretarz skarbu przy Dyrekcji okręgu skarbowego w Tarnopolu.

Zarząd Bibljoteki zasyła podziękowanie WP. Radcy Dworu Henrykowi Dobrowolskiemu, oraz PP. Kazimierzowi Gergowiczowi. Ludwikowi Haisigowi i Edwardowi Żurawskiemu za ofiarowane Bibljotece dzieła.

Zmiany w przydziale czynności. Z dniem 1. stycznia 1912 wydzieliło Prezydjum krajowej Dyrekcyi skarbu z Biura prezydjalnego sprawy, dotyczące zarządu budynkami państwowymi i przydzieliło je do Departamentu administracyjnego IV., dalej wydzieliło z Departamentu administracyjnego XII. A, sprawy wymiaru podatków domowych, przedkładane przez Oddziały podatkowe Starostw w Limanowej, Lisku, Lwowie, Łańcucie, Mielcu, Mościskach, Myślenicach, Nadwórnie, Nisku, Nowym Sączu i Nowym Targu i przydzieliło je Departamentowi administracyjnemu XII. B.

Prezydjum krajowej Dyrekcji skarbu przydzieliło nowo kreowany Oddział Podatkowy Starostwa w Radziechowie do czwartego okręgu nadzorczego, względnie na czas wakansu posady czwartego krajowego inspektora, zastępczo starszemu radcy skarbu Adolfowi Frankowi. Przedkładane przez ten Oddział Podatkowy sprawy bezpośrednich podatków osobistych (z wyjątkiem t. zw. generaliów, zastrzeżonych dla Departamentu administr. XVII. i spraw zastrzeżonych Depart. administr. XXI.) przydzieliło Prezydjum do Departamentu administracyjnego XX., sprawy, dotyczące podatków budynkowych do Departamentu administr. XII. A, wreszcie sprawy egzekucyjne podatkowe do Departamentu administracyjnego XVI.

W dniu 16. b. m. o godz. 5-ej po południu odbędzie się w sali Kasyna miejskiego we Lwowie za inicjatywą naszego Towarzystwa zebranie delegatów wszystkich Towarzystw ze studjami akademickiemi, przy współudziale zaproszonych posłów do Rady Państwa, w sprawie pragmatyki służbowej. Referat na tem zebraniu wygłosi komisarz sk. Dr. Tadeusz Polak.

SPIS KSIĄŻEK

Bibljoteki Towarzystwa Galicyjskich Konceptowych Urzędników Skarbowych.

(II. Część.)

175 Amicis de Edmund: Panna Varetti. Przekład Łaganowskiej. Warszawa 1903.
176 „ „ „ Tragedja dziecka. Przekład M. Łaganowskiej. Warszawa 1903.
206 Andaux Małgorzata: Marya Klara, powieść. Przekład E. Landowskiej. Warszawa 1911.
239 Andrejew Leonidas: Gubernator. Kraków 1907.
183 Boy-Ed-Ida: Dwóch ludzi, powieść. Przekład Z. S. Warszawa 1898.
213 O. Brien Wiliam: Sylwetki irlandzkie. Tłumaczył Miranvolla.
199 Chrzanowski Poray Wincenty: Pani Żańcia, powieść współczesna, 2 tomy. Kraków 1904.
172 Celeridge M. E.: Adolf Ribbing, powieść z czasów Gustawa III. Przekład z angielskiego Z. S. 2 tomy. Warszawa 1898.
173 Corol Jan: Siostra Joanna. Przekład H. K. Warszawa 1903.
225 Crawford Marion: Arethusa. Z oryginału angielsk. przeł. A. Z. Lwów 1909.
181 „ „ Taquisara, powieść. Przekład z angielsk. 2 tomy. Warszawa 1897.
240 Daniłowski Gustaw: Jaskółka, 2 tomy.
162 Daudet Alphonse: Der Unsterbliche. Roman. Übersetzung aus dem Französischen von Emmy Becker. Stuttgart 1888.
169 Dienlafoy Joanna: Paula, powieść historyczna. Warszawa.
222 Dourliac Artur: Na falach losu, powieść. Przekład z franc. Z. S. Warszawa 1901.
212 Doyle Conan: We dwoje. Duet z przygodnemi chórami. Przekład. Lwów 1900.
170 Eckstein Ernest: Bezrobocie flecistów. Obrazy z czasów rzymskich. Warszawa.
161 Emmé d': Römisch-juristische Drehorgel.
177 Ernest Otto: Sprawiedliwość, komedja w 5 aktach. Tłumaczył z niemieckiego M. Gawalewicz. Warszawa 1903.
187 Feuillet Oktave: Das Tagebuch einer Frau. Roman. Übersetzung Natalie Rümelin. Stuttgart 1887.
166 Fischer Henry W.: Wilhelm II. Prywatne życie cesarza Wilhelma II. i jego żony. Kraków 1905.
235 Fontenelle: Rozmowy zmarłych. Przełożył Juljusz German.
208 Ford P.: Przygoda w pociągu, powieść amerykańska. Lwów 1906.
190 Forel August: Zagadnienia seksualne, 2 tomy. Lwów 1906.
241 France Anatol: Wybór pism. Nowele. Tłum. Jan Sten. Lwów 1905.
188 Galitzin Fürst: Ohne Liebe. Roman. Übersetzung aus dem Russischen von Berger Adele. 2 tomy.
237 Gąsiorowski Wacław: Bem, powieść historyczna z XIX. w. Warszawa 1912.
226 Glyn Elinor: Margrabinka. Przełożyła z angielskiego Janina Popławska. Lwów 1909.
231 Gwiżdż Feliks: Dobrzy ludzie. Lwów 1912.
234 Hausnerowa Stanisława: Tęsknota — baśń o wyzwoleniu duszy. Brody 1912.

232 Huskowski Jan: W płomienisku. Lwów 1912.
209 Jaworski Franciszek: Królowie polscy we Lwowie. Lwów 1906.
227 Jerusalem Wilhelm Dr. Prof.: Wstęp do filozofji. Przekład Julji Dicksteinówny, Warszawa 1907.
197 Jeż T. T.: Starodubowska sprawa, powieść ukraińska. Lwów 1875.
224 Jokai Maurycy: Poruszymy z posad ziemię, powieść. Przekład A. Callier. 4 tomy.
236 Kant Immanuel: Kritik der praktischen Vernunft. Leipzig.
205 Kavanach Miss: Poezja i życie. Przekład z angielskiego. 3 tomy. Lwów 1906.
204 Keary Anna: Za winy ojców. „Oldbury", powieść obyczajowa. 2 tomy. Lwów 1905.
182 Klinkowstroem Hr. A.: Dla sztuki, powieść. Przekład Z. S. Warszawa 1898.
196 Kock de P.: Drei Unterröckchen.
160 Kołłątaj ks. Hugon: O ustanowieniu i upadku Konstytucji Polskiej 3. Maja 1791. 6 tomów. Paryż.
229 Kozłowski W. M.: Wykłady filozofji współczesnej. Lwów 1906.
164 Lemair Ferdynand: Samson i Dalila, opera w 3 aktach. Muzyka C. Saint-Saensa. Przekład Aleksandra Bandrowskiego. Kraków 1906.
195 Lonys Pierre: Aphrodite. Antike Sitten. Übersetzung.
179 Mairet Joanna: Dwa światy, powieść. Przekład z francuskiego J. Korzeniowskiej. Warszawa 1903.
221 Marryat Florence: Jedyne moje dziecko, powieść. Przekład z angielskiego Z. S. Warszawa 1906.
185 „ „ Marzenie, powieść. Przekład z angielskieego Z. S. 2 tomy. Warszawa 1897.
211 Maryan Ksawery: Włóczęga, powieść. Lwów 1907.
174 Mereżkowski Dymitr: Zmartwychwstanie Bogów. (Leonard da Vinci). Przekład Eugenji Żmijewskiej. Warszawa 1902.
216 Miklaszewski Dr. W.: Wrażenia z podróży do wybrzeżu północnem Afryki. Warszawa 1902.
207 Miłość moim grzechem. Przekład Łaganowskiej. Warszawa 1904.
219 Ouida: Wierna do śmierci, nowela. Przekład z angielskiego Z. S. Warszawa 1901.
200 Pełeńska Janina: Na falach życia. Przemyśl 1910.
167 Przyborowski Walery: Męty, powieść warszawska. 2 tomy. Warszawa 1906.
201 Reisch Dr. Richard: Das Gesetz vom 25./10. 1896, R.-G.-B. Nr. 220, betreffend die direkten Personalsteuern samt Vollzugsvorschrift. 2 tomy. Wiedeń 1896.
218 Savage Ryszard Henryk: Nowoczesny korsarz. Przekład z angielskiego Eugenji Żmijewskiej. Warszawa 1901.
217 Serao Matylda: Siostra Joanna. Z włoskiego. Warszawa 1902.
238 Sienkiewicz Henryk: W Pustyni i w Puszczy. Warszawa 1912.
210 Smilovsky A. V.: Filozof Starogórski, powieść. Przekład Marji Czesławy. Warszawa 1900.
202 „ „ „ Spadkobiercy, powieść. Przekład Z. S. Warszawa 1898.
180 Spielhagen Fr.: Dla zabicia czasu, powieść. Przekład Z. S. Warszawa 1897.
193 Święcicki Juljan Adolf: Historja literatury arabskiej. Warszawa.
191 „ „ „ „ „ babilońsko-assyryjskiej i egipsk. Warszawa.
194 „ „ „ „ „ indyjskiej „
192 „ „ „ „ „ chińskiej i japońskiej „
178 Świetla Karol: Ostatnia Pani Głogowska, powieść z drugiej połowy XVIII. wieku. Przekład M. Cz. Przewóskiej. Warszawa 1903.
233 Tetmajer-Przerwa Kazimierz: Romans Panny Opolskiej z Panem Główniakiem, anegdota. Warszawa 1912.
215 Thoneycroft Fowler Elku: Farringdonowie, powieść. Przekład Z. S. Warszawa 1901.
168 Tołstoj hr. Leon: Anna Karenina. Przekład J. W. 3 tomy. Kraków 1898.
223 Turgeniew Jan: Wiośniane rojenia. Przekład Stanisława Miłkowskiego. Lwów 1901.

186 Valera Don Juan: Die Illusionen des Doktor Faustino. Übersetzung aus dem spanischen von Lili Lanser. Stuttgart 1895.
203 Verbek: Samotna, powieść. Przekład Z. S. Warszawa 1899.
163 Wagner Ryszard: Walkirja, pierwszy dzień z trylogji: Pierścień Nibelunga. Tłumaczył Teodor Mianowski. Lwów 1902.
220 Wahlenberg Anna: Rozczarowanie. Z. S. Warszawa 1900.
214 „ „ Czas to pieniądz. Przekład Bończy-Bukowskiego. Warszawa 1902.
184 Wengerhoff Filip: Siostry, powieść. Przekład Z. S. Warszawa 1896.
230 Weysenhoff Józef: Znaj Pana. Nowele. Warszawa.
189 *Wiadomości* Organ Towarzystwa Galicyjskich Konceptowych Urzędników Skarbu. Rocznik 1910 i 1911.
228 Wierzbiński Maciej: Pod mysią wieżą, powieść współczesna. Warszawa 1912.
165 Witoszyński Roman: Postanowienia ustawy o opodatkowaniu wódki w dniu 20./6. 1888, dz. u. p. Nr. 95. Lwów 1895.
198 Wołowski Michał: Piekiełko, powieść na tle stosunków współczesnych. Lwów 1897.
171 „ „ Za cudzą winę, powieść. Przekład z niemieckiego. Warszawa 1895.

Bibljoteka Towarzystwa umieszczona w Administracji podatków we Lwowie jest otwartą codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od 2 do 2¼ w południe i we wtorki od 4 do 6 po południu.

Pp. kolegów uprasza się o zasilanie naszej Bibljoteki książkami.

Wydawca: Towarzystwo Gal. Konc. Urz. Skarb. Z drukarni M. Schmitta i S-ki we Lwowie.